ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 97, Ekim 2019, s. 246-262

ISSN: 2148-2489 Doi Number: http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.36793

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
17.08.2019

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.10.2019

Doç. Dr. Mehmet EFE
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
efesworld@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Selçuk BİLGİN
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
sbilgin@gazi.edu.tr

Dr. Ömer Bilgehan SONSEL
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
sonselbilgehan@gmail.com

ORKESTRA VE ODA MÜZİĞİ EĞİTİM REPERTUARI SORUNUNA YÖNELİK PİYANODAN YAYLI ÇALGILAR ORKESTRASINA AKTARIM MODELLERİ

Öz

Bir müzik eğitimcisinin sahip olması gereken en temel özelliklerden biri kendini müzikle ifade edebilmesidir. Eğitimcinin çalgı çalması, kendini çalgı üzerinden müziksel yolla ifade etmesi için önem kazanmaktadır. Bireysel çalıcılığının iyi olmasının yanı sıra birlikte müzik yapma becerisi eğitimci açısından beklenen en önemli özelliklerdendir. Bireysel çalıcılığında belli bir noktaya gelen eğitimci adayı bireyler, orkestra ve oda müziği eğitimi sayesinde birlikte müzik yapabilme fırsatı bulurlar. Bu tarz eğitim orkestraları için ise repertuar oldukça sınırlı kalmaktadır. Orkestra repertuarları genellikle büyük senfonik orkestralara veya ileri düzeyde müzik yapabilen oda orkestralarına yöneliktir. Eğitim orkestraları için ortaya çıkan bu repertuar açığına yönelik güncel çalışmalar yapılması, eğitim müziği bestelemenin işlevsel bir koludur. Hem günceli yakalayabilmek, hem de mevcut eseri eldeki orkestraya adapte edebilmek, müzik eğitiminin en önemli alan açıklarından biridir.

Bestecilik, başlı başına yeni bir yaratım alanı olarak karşımıza çıkarken, eğitim müziği besteciliği daha teknik bir alanı ifade etmektedir. Bir müzik eğitimcisinin orkestrasyon aktarımı yapabilmesi için çalgı bilgisi, orkestrasyon bilgisi, müziksel işitme yeteneği, armoni bilgisi ve eşlik bilgilerine hakim olması ve bu konuda uygun örnekleri inceleyip tüketmiş olması gerekmektedir. Bu çalışmada, müzik eğitimcilerinin piyano için yazılmış müziklerin yaylı çalgılar orkestrasına aktarımında izleyebilecekleri yöntem ve tekniklere yer verilmiştir. Model önerileri, F. F. Chopin - Waltz in B minor eseri üzerinden gösterilmiştir. İki keman, viyola ve viyolonsel için düzenleme önerileri 9 farklı model ile listelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Yaylı Çalgılar Orkestrası, Transkripsiyon, Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme.

TRANSCRIPTION MODELS FROM PIANO TO STRING ORCHESTRA BASED ON THE PROBLEM OF EDUCATIONAL REPERTOIRE IN ORCHESTRA AND CHAMBER MUSIC

Abstract

The most prominent characteristic of a musician is the ability to express himself/herself through music. Playing an instrument has a vital role in musical self-expression. Besides the proficiency in an individual instrument, the ability to perform music together is one of the most expected characteristics by a teacher. Thanks to orchestra and chamber music education, pre-service teachers who reach a certain level in an individual instrument obtain the opportunity to perform music together. However, the repertoire available for such educational orchestras is rather limited. Such repertoires are mostly designed for large symphonic or chamber orchestras that can performan advance-level music. Conducting current studies for the deficiency of repertoire existing in the field of educational orchestras is a functional branch of composing educational music. Achieving what is current and adapting the current piece into the orchestra are becoming one of the biggest requirements of music education. While music manifests itself as an area of creation, educational music represents a rather technical field. A music teacher must have the necessary knowledgeon the instrument, orchestration, musical hearing, harmony, and accompaniment; as well as the necessity of analyzing and absorbing the appropriate sources in this regard. This study suggests the methods and techniques which can be followed by music teachers while transcribing music written for piano into the string orchestra. Model are suggested via the piece Waltz in B minor by F. F. Chopin. Transcription suggestions for two violins, a viola, and a cello, are listed in 9 different models.

Keywords: String Orchestra, Transcription, Chamber Music, Composing Educational Music

GİRİŞ

Yunanca'da"orhestra"sözcüğü "dans etmek" anlamına gelir. Antik Yunan tiyatrosunda ilk başlarda koronun daha sonraları müzisyen gruplarının çıktığı seyirci ile sahne arasındaki yer "orhestra"olarak adlandırılır. Orkestrayı çeşitli çalgı sanatçılarından oluşan geniş seslendirme topluluğu olarak tanımlayabiliriz. Dilimizde "orkestra" çok sesli müzik yapan büyük çalgı top-

lulukları için kullanılır. Oda müziği ise tarihsel süreci içinde öncelikle kilise ve büyük konser salonları yerine soyluların evlerinde seslendirilmek üzere daha küçük çalgı topluluklarına besteletip icrasını yaptırdıkları bir müzik türünden, günümüzde ikiliden onluya kadar olan ve her bir çalgının kendi bireysel partisini seslendirdiği müzik yapma biçimine denebilir. Orkestra ve oda müziği eğitimi müzik eğitiminin en önemli öğelerinden ikisidir.

Müzik eğitiminin en önemli nihai hedeflerinden biri de bireyin kendini müzik yoluyla ifade edebilmesini sağlamaktır. Çalgı eğitimiyle varılmak istenen hedef de aynı şekilde bireyin kendisini çalgısı üzerinden müzik aracılığı ile ifade edebilmesini sağlamaktır. Bireysel çalıcılık her ne kadar önemli ise de birlikte müzik yapabilmenin alt bileşenlerinden biridir. Orkestra ve oda müziği eğitimi, çalgı eğitiminin belli bir olgunluk döneminde bireyin birlikte müzik yapabilme fırsatını bulduğu önemli bir performans alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurumlarda oda müziği ve orkestra derslerine önem verilmesiyle öğrencinin müzikal duyumunun yeniden biçimleneceği, müzik dinleme alışkanlıklarında daha rafine bir tercihe yönelmesinin sağlanacağı ve çalma becerisinde ulaştığı teknik seviyeye uygun eserlerle tekniğinin pekişebileceği söylenebilir (Göküstün, 2019, s. 31). Orkestra ve oda müziği topluluklarının profesyonel düzeyde olanlarına ilişkin bir sorun olmamakla birlikte, eğitim sürecinde elde bulunan öğrenci profilinin çalgı çalabilme düzeylerine yönelik repertuarlara ulaşmak her zaman mümkün olamamaktadır. Ayrıca günceli yakalayabilmek, var olana yenilikler getirebilmek ve müzik sanatı adına yeni heyecanlar yakalayabilmek açısından yeni repertuar yaratma çalışmalarının yapılması kaçınılmazdır. Bestecilik başlı başına özgün ve yeni bir yaratım alanı olarak işlevini sürdürürken eğitsel alanın ihtiyaçları farklı bakış açıları ve farklı yaratım süreçlerine ihtiyaç duymaktadır. Buradan hareketle bestecilik alanına ilişkin üç önemli teknik konuya göz atmak gerekir;çalgı bilimi (organoloji), çalgılama (enstrumantasyon) ,orkestrastralama (orkestrasyon).

Çalgı bilimi (organoloji): Çalgıları tür, biçim, tarihi süreç, akustik özellikleri, ses üretme yöntemleri ve diğer tüm özellikleri açısından inceleyen bilim dalıdır. İnsan tarafından ses elde etmek için yapılan bütün alet ve aygıtları çalgı olarak kabul eder (Kostak, 2001, s. 3).

Çalgılama (enstrumantasyon): Kelime anlamı olarak, sazlar bilgisi demektir. Çalgıların teknik ve fiziki yapılarını, ses sahalarını, icra ve tavır özelliklerini inceler (Birecikli, 2000, s. 1). Çok çalgılı müzik ve burada gerekli çeşitli renkleri yaratmak için benzer veya farklı aletlerin nasıl beraber kullanılacağını öğretir. Burada kullanılan parametreler arasında gürlük yani dinamik dengesi, benzer ya da farklı renkler,artikülasyon, çalgıların ve orkestranın değişik perdeleri, aynı alet üzerinde ses üretmek için kullanılan değişik yöntemler sayılabilir.

Orkestralama (orkestrasyon): birbirine benzemekte olan veya farklı şekillerde çalgılanması yapılan bölümlerin seçilmesi ve birbiri ile birleştirilmesi, bu bölümlerin arasında kontrast oluşturulması, bu kontrastların azaltımı ya da fazlalaştırılması için kullanılmakta olan yöntemlerin belli bir düzen içerisinde uygulanması, müziksel fikirlerin, hareketlerin ve hislerin betimlenmesi, bestenin genel karakterinin çalgılama yoluyla ifade edilmesi konularını kapsamaktadır (Sevsay, 2015, xvi). Çalgı topluluklarına armonik veya ezgisel görevler vererek bir eseri düzenleme sanatı olarak tanımlanabilen orkestralama ya da orkestrasyon, sistematik aşamalardan oluşan bir süreçtir (Uludağ ve Parasız, 2017, s. 189). Orkestra renkleri,soyut bir kavram olarak algılanan formdan çok daha somuttur. Yaratılan renkler (çalgılama) belirli bir estetikle (orkestralama) formu kuvvetlendirip destekler. Konu olarak karmaşık olmayan orkestrasyonun kaynağı artistik ilham değildir. Aksine çok büyük ölçüde teknik işidir (Kennan, 1970). Gerek bilim, gerekse sanat olarak orkestrasyon, bir müzik yapıtının duygu bütününü ve özel karakterlerini

enstrüman seslerinin birleşmesi ile canlandırmayı öngörmektedir. Orkestra eseri, bu öngörüyü partisyon içerisinde gösterme kavrayışına uzanmakta olan bir sentez oluşturmaktır (Say, 2002).

Bir müzik partisinin çalgılanması iyi ancak orkestralaması kötü olabilmektedir. Bu da ölçülerin birer birer ele alındığında teknik problemlerinin olmadığını, çalgıların biribiriyle dengede olduğunu ve müzikal fikirlerin iyi bir şekilde duyulduğu anlamına gelebilmektedir. Bu durum çalgılamayla alakalıdır. Fakat bölümler ya da belli ölçü grupları arasında yeteri kadar kontrast oluşturulmadıysa, defalarca tekrar eden aynı renkler varsa, partisyon estetik, tutarlılık ve yapısal bir dengeye sahip değilse, bu durumda orkestralama başarılı olarak adlandırılamaz. Diğer taraftan çalgılamanın kötü olduğu bir durumda iyi bir orkestralama mümkün değildir. başarılı bir orkestralama için başarılı bir çalgılama ön koşuldur (Sevsay, 2015, s. xvi). Orkestrada yer alan enstrümanların tüm müzik dönemlerinde çoğul olarak yaylı çalgılardan oluşması, ses birleşiminin icap ettiği bir durumdur. Yaylılar, zengin ve incelikli bir anlatım gücüne sahip olmasının yanında, diğer çalgıların ses renkleriyle bir araya geldiğinde etkileyici bir ses öbeği oluşturur (Say, 2002).

Adaptasyon (transcription): Herhangi bir ses, çalgı ya da çalgı topluluğu için yazılmış müzik eserinin orjinalinden farklı bir ses,çalgı ya da çalgı topluluklarının seslendirmesi için aktarımına adaptasyon (transcription) denir. Adler (2016) orkestrasyon ve müzikte adaptasyon konusuna şu şekilde yaklaşıyor. "Bir müzik parçasının bir enstrümandan diğerine yazılması, bir şiiri bir dilden diğerine çevirmek gibidir. "Orijinal dilin konuşmacıları, bir şiirin hiçbir zaman başarılı bir şekilde çevrilemeyeceğini ve bu süreçte şiirin özünü kaybedeyeceğini iddia etseler de, orijinal dili konuşamayan insanlar, bu dönüşüm sayesinde dil kavramının ötesinde farklı bir zenginlikle tanışmış olur."

Çalışmaya konu olan piyanodan yaylı sazlara aktarım konusunda Sevsay'ın (2019) görüşleri şöyledir; Piyano ve oda müziği eserlerinin orkestra veya daha küçük gruplar için orkestrasyonu: Bazen birkaç ölçüden bile ibaret olabilecek kısa alıntılar, çalgılama tekniğini, yani teknik konuları ve öğrencinin karşılayabileceği teknik zorlukların nasıl üstesinden gelineceğini öğretmek için kullanılır. Daha uzun örnekler kullanıldığında öğrenci doğal olarak orkestralama tekniğiyle tanışır. Muhtelif ülkelerde karşılaştığımız bazı orkestrasyon hocalarının piyano eserlerinin orkestrasyonuna karşı olduğunu ve bu fikirlerini "eğer bestecinin amacı orkestra eseri yazmak olsaydı piyano eseri yazmak yerine orkestra eseri yazardı" tarzında savundukları görülmüştür. Bu düşünceye saygı duymakla beraber bu tür öğretim amaçlı çalışmaların amacının "bir piyano eserinin orkestrasyonunu yapmak" tan ziyade "piyano eserinde mevcut müzikal ögeleri kullanarak bir orkestra eseri ortaya çıkarmak" olduğunu elden geldiğince anlatmaya çalışmak olmuştur. Müzik dağarcığında bu görüşü destekleyen sayısız örnek vardır. Tarihse sürece bakıldığında sadece Mozart ya da Beethoven'ın piyano konçertolarını incelemek bile yeterli olacaktır. Genelde piyanonun tek başına çaldığı pasaj hemen arkasından tüm orkestra tarafından "orkestrasyonu" yapılmış bir şekilde tekrar edilir. Ravel kendine ait birçok piyano eserini "Miroirs' daki "Unebarque sur l'ocean" gibi son derece "piyanistik" olanları bile orkestra için düzenlemiştir. Öğrenciler piyano eserlerinin orkestrasyonunu yaparken "orkestra için düşünme" yeteneğini geliştirler ki bu da gördükleri eğitimin amaçlarından biridir.

Piyano için yazılan eserleri orkestraya düzenleme çalışmaları direkt olarak;

- Çalgı bilgisi,
- Orkestrasyon bilgisi,
- Müziksel işitme yeteneği,

- Müzikal çözümleme,
- Armoni - konturpuan,
- Eşlik yazımı bilgilerine,
- Yazılmış uygun örneklerin yeterince incelenip tüketilmesi ile tamamen alakalıdır.

Bir bireyin orkestrasyonu öğrenebilmesi için önce öğrenmesi gereken genel bilgiler vardır. Bunlar;

- Çalgıların isimleri ve orkestra ile ilgili terimler
- Çalgıların sahnedeki yerleşimleri
- Aktarımları ve özel açkıları da içeren uygun notasyon
- Çalgıların ses alanları,
- Her çalgının genel teknik açıdan yetenekleri ve zayıflıkları,
- Çalgıları birleştirilme ve dengeleme kurallarıdır (Bilgin, 2015, s. 397).

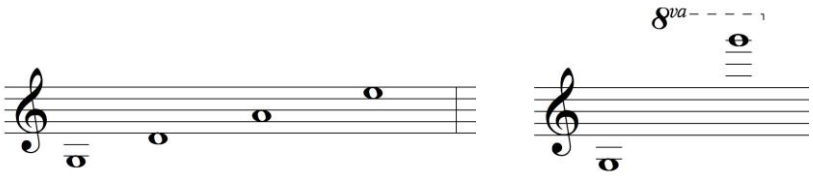
Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yer alan orkestralardaki çalgıların ağırlığı genellikle yaylı çalgılardır. Bu bilgiler ışığında bu araştırmada, müzik öğretmenlerinin ihtiyaç duydukları durumlarda piyanoya yazılmış eserleri yaylı çalgı orkestralarına düzenleme yapabilmelerinde izleyebilecekleri yöntem ve teknikler verilmiştir. Orkestrasyon çalışmalarında kullanılan yöntemler ve teknikler F. F. Chopin'e ait olan Waltz in B Minor eseri üzerinden gösterilmiştir. Eser incelenerek, armonizasyonu ve ezgisel seyri belirlenmiş, yaylı çalgılar orkestrasına aktarımı bu analiz üzerinden yapılmıştır. Eserin yaylı çalgılar orkestrasına aktarımında verilen örnekler, Kennan (1970) ın "The Technique of Orchestration" kitabından geliştirilmiştir. Araştırma, yöntemi bakımından nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39).

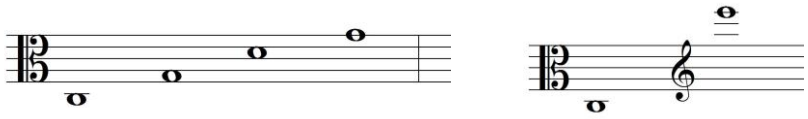
Şekil 1. F. F. Chopin Waltz in B Minor eserinin piyano notaları

Orkestrasyon Çalışmaları Yapılan Çalgılar ve Ses Alanları

Keman'ın Ses alanı ve Boş Telleri

Viyola'nın Ses alanı ve Boş Telleri

Viyolonsel'in Ses alanı ve Boş Telleri

Kontrbas'ın Ses alanı ve Boş Telleri

Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 1:

Şekil 2. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 1

Model 1' de soprano ezginin birinci kemana, alto ezginin ikinci kemana, tenor ezginin viyolaya ve bas ezginin viyolonsele dağıtılarak yaylı orkestra için yapılabilecek en yalın düzenleme görülmektedir. Orkestrada kontrbas olması durumda bu çalgıya viyolonsellerin partisi çaldırılabilir ya da sus verilebilir. Tınısı gereği aynı partiyi çaldıklarında viyolonsellerden bir

oktav pes tınlayacaktır. Yaylı çalgılar için çoğunlukla kullanılan ve en iyi tınıyı yakalayan düzenleme bu şekildedir. Nüans olarak birinci kemanların nüansının diğer çalgılardan yüksek tutulması, ana ezginin diğer partilere oranla daha öne çıkmasını sağlayacak etkenlerden biridir. Bir diğer etken ise ana ezginin birinci ve ikinci kemana birlikte çaldırılarak daha yüksek ses ve rezonans kazandırılması ile mümkün olmaktadır.

Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 2:

Şekil 3. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 2

Mesleki müzik veren kurumlarda yer alan orkestralarda çalan öğrenci yeterlikleri ve seviyeleri göz önünde bulundurulduğunda viyolalar yetersiz kalabilmekte ve sayısal olarak diğer enstrümanları dengelemeye yetmemektedir. Bu gibi durumlarda, viyola partisine, diğer yaylılara verilen nüanslardan bir üst nüans verilmesi dengeyi sağlamaktadır.

Okul ve Profesyonel olmayan orkestralara da, viyolalar yetersiz kalabilir ve sayıları diğer yaylı çalgıları dengelemeye yetmez. Bu durumda, viyolalara, diğer çalgılara verilen nüanstan bir derece yükseği verilerek dengeyi sağlayabiliriz.

Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 3:

Şekil 4. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 3

Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 4:

Şekil 5. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 4

Model 4'te viyola çalgısı ön plana çıkmakta ve kendine has rengi ve sesi ile birinci kemanı desteklemektedir. Bu gibi durumlarda birinci keman ve viyolaya ana ezgi birlikte verilirse ortaya daha tınılı, destekli ve güçlü bir ses çıkacaktır. Viyolanın ana ezgiyi katmalası, eşlik partisinin azalmasına yol açacağı için bu durumda viyolonseller iki partiye ayrılarak eşlik kuvvetlendirilebilir.

Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 5:

Şekil 6. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 5

Model 5'te bir diğer yöntem olan keman ve viyolonsele ana ezginin birlikte çaldırılması görülmektedir. ana ezginin hem keman hem de viyolonsellere verilmesi, daha etkili ve daha yoğun bir tını oluşturacaktır. Birinci viyolonsellerin tiz bölgede ana ezgiyi çalarken ikinci viyolonsellerin eşlik rolünü üstlenmesi önemlidir. Çünkü tamamen tiz bölgeye kayan viyolonseller ezgideki kontrast yapıyı kaybedecek ve pes bölge yeterince tınlamayacaktır. Kontrbasın olmadığı durumlarda viyolonsel eşlik rolünü korumalıdır. Kontrbas olması durumunda ise viyolonsellerin yarısının bas partisini çalması, eşliğin iki oktavdan katlanarak duyulmasını sağlayacaktır. Kontrbasların sayısal olarak çok olma durumunda dahi partileri tek kalmalı katlanmamalıdır.

Tınlama bölgesi olarak ikiye ayırmak iyi bir fikir gibi düşünülse de uygulamaya gelindiğinde tınılı bir sonuç vermemektedir.

Oktav Katlama Yönteminin Kullanıldığı Yaylı Çalgı Orkestrası Modelleri

Model 1, 2, 3, 4 ve 5'te ezgiyi farklı partilerde katllayarak ya da bir oktav alttan çaldırıp yazıldığı bölgenin biraz genişleterek güçlendirildiği örnekler gösterilmişti. Bu modellere çok benzer bir şekilde, ana ezgi yazıldığı bölgeden bir oktav daha inceye katlanabilir. Bu durumda daha parlak ve etkili bir tını oluşacaktır. İkinci keman ve viyola partisyonlarını da bir oktav tizden katlayarak model 6 ve 7'de olduğu gibi üst partideki oktavı doldurmak mümkündür.

Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 6 , 7 ve 8:

Şekil 7. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 6

Şekil 8. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 7

Şekil 9. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 8

Kurallar gereği sadece viyola ve ikinci keman partilerinin beşli aralık olarak kullanılması iyi bir uygulama değildir. Böyle bir durumda ya iki çalgı bir oktavdan katlanır, ya da ikisi de katlanmaz. İç partisyonların esas seslerden aşağı bir oktavdan katlanması genel olarak doğru bulunmamaktadır, çünkü iç seslerin birbirine olan yakınlığı ezgide bulanık bir tını yaratmaktadır.

Ancak bu kural bazı parçalar için geçerliliğini kaybetmektedir. Ezginin bir oktav aşağıdan katlanması viyola ile viyolonsel partileri arasında gereksiz bir açığı kapatmış olur.

Bu durum model 9 da gösterilmiştir

Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 9

Şekil 10. Yaylı Çalgılar Orkestrasına Aktarım Modeli 9

Bütün düzenlemelerin bu şekilde yapılacağı diye kesin bir kural yoktur. Her eserin düzenlenmesi için farklı çokça etkili teknik ve seçenek bulunmaktadır. Burada temel olan düzenlenecek esere en uygun düzenleme tekniğinin kullanılmasıdır.

SONUÇ

Öz, (2001, s. 97) orkestra ve oda müziği ile birlikte çalma becerisini güçlendiren bir öğrencinin, tüm müzik dönemlerine ait örnekleri tanıması gerektiğini savunmaktadır. Öğretmen adayı olan bir öğrencinin, her dönemi tanıması ve çalması beklenirken, seviyesine uygun eser bulunmaması repertuvar sorununu doğurmaktadır. Profesyonel topluluklardaki sanatçıların bile zaman zaman zorlandığı teknik düzeyi yüksek eserlerle öğrencilerin uğraştırılması, öğrenciler ve öğretmenler açısından önemli boyutta zaman kaybına yol açmasının yanı sıra çalışmalarda öğrenciler, sergilemelerde ise dinleyiciler açısından da çoğu zaman sıkıntılı anlar yaşanmasına

yol açmaktadır (Kıvrak, 2003, s. 60). Bu durum aktarım yöntemiyle çözülebilmekte, her eser repertuvara kazandırılabilmektedir. Bir çalgı ya da çalgı grubu için yazılan bir eserin başka bir çalgı ya da çalgı grubuna, belli kurallar dahilinde uyarlanması olan transkripsiyon, özellikle Romantik dönemde öne çıkmış bir tekniktir (Çokamay, 2017, s. 2031).

Müzik öğretmenlerinin eğitimi sürecince görmüş oldukları derslerden hareket ederek orkestra yapıtları incelenmeli, eğitim süresince okutulan alan dersleri arası bağlantılar sağlanmalı ve müzik öğretmen adayları, bir parçanın, müzik eserinin orkestraya düzenlenmesi için gereken bilgi ve beceriler ile donatılmalıdır. Her müzik öğretmen adayının veya müzik öğretmeninin besteci olması beklenemez ancak piyano veya çeşitli çalgı grupları için yazılmış olan eserleri orkestraya düzenleme bilgisi, öğretmenlerin ve adaylarının mesleki eğitimleri sürecinde kazanmaları gereken en kullanışlı ve en önemli bilgilerden biridir (Kennan, 1970).

Orkestra ve oda müziği eğitimi verilen kurumun hedeflerine, bu eğitimi alan grupların yaşlarına, çalgı düzeylerine, elde bulunan çalgı çeşitliliğine göre yeni müzikal tasarımlar yapmak başlı başına bestecilik alanının konusu olmayıp daha çok teknik bir konudur. Literatürde sıklıkla karşılaştığımız çalgıdan çalgıya, türden türe, ansambleden ansambleye yapılan adaptasyon (transcription) çalışmaları müzik edebiyatına yeni yaratılar kadar farklı renkler ve zenginlikler getirmiştir. Edebiyatı sınırlı çalgılar için de yeni performans alanları açan adaptasyon yöntemi orkestra ve oda müziği dağarı açısından önemli bir zenginlik olarak karşımızda durmaktadır. Bu varsayımdan yola çıkarak edebiyatı en zengin çalgı olan piyanodan orkestra ve oda müziğine adaptasyon ya da aktarım konusunun ele alınması ve bu konuda örnek çalışmaların yapılması alana repertuar anlamında büyük bir derinlik getireceği şüphesizdir.

KAYNAKLAR

Adler, S. (2016). The Study of Orchestration. W. W. Norton and Compony, 4. Baskı, New York.

Bilgin, S. (2004). Piyano Eşlikli Okul Şarkıları, I. Evrensel Müzikevi, 1. Baskı, Ankara.

Bilgin, S. (2015). Piyano ve Org veya Gruplar İçin Yazılmış Müzikleri Orkestra İçin Düzenleme Çalışmaları, 24. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, Pegem-Yayıncılık, Ankara.

Birecikli, M. A. (2000). Enstrümantasyon Açısından Klasik Kemençe. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çokamay, B. (2017). Piyano Müziğinin Yaylı Çalgılar Orkestrasına Transkripsiyonunda Karşılaşılan Güçlükler ve Bunlara Yönelik Çözüm Önerileri. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 6(35), 2003-2033.

Göküstün, M. (2019). Oda Müziği ve Orkestra Derslerinin Profesyonel Çalgıcı Yetiştirme Sürecindeki Önemi: Yaylı Çalgı Sınıfı Örneklemi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(90), 27-33.

Kennan, K. W. (1970). The Technique Of Orchestration. Prentice-Hall, INC. New Jersey.

Kıvrak, Y. (2003). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarımızda Toplu Çalma/ Söyleme Derslerindeki Repertuvar Sorunu, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildiri Kitabı, Öncü Basımevi, 59-61, Malatya.

Kostak, A. (2001). Kanunun entsrümantasyon ve Orkestrasyon Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Uludağ, A. K. ve Parasız, G. (2017). Müzik Eğitimi Alanında Orkestralama Yaklaşımları ve Sistematik Bir Öğretim Tasarımı Modeli, Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 7(13), 188-208.

Öz, N. B. (2001). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra-Oda Müziği Eğitiminde Yaylı Çalgıların Yeri ve Önemi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 93-99.

Piston, W. (1991). Orchestration. Victor Gollancz, LTD, London.

Say, A. (2002). Müzik Sözlüğü. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

Sevsay, E. (2015). Orkestrasyon. Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara.